

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/517-II/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

180/2012. (V. 23.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) meghatalmazott képviselőjeként eljáró **meghatalmazott**² (továbbiakban: meghatalmazott) 2011. szeptember 9-én előterjesztett panaszát a 2012. május 23-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Cs. Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos meghatalmazottja 2011. szeptember 9-én, postai úton terjesztette elő panaszát a Testületnél a Cs. Rendőrkapitánysággal szemben, amelyet 2011. október 4-én kelt levelében kiegészített. A Testület a meghatalmazott által saját nevében előterjesztett panasszal kapcsolatosan jelen ügyről leválasztva, külön eljárás keretében 181/2012 (V. 23.) szám alatt hozta meg állásfoglalását.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2011. szeptember 3-án az esti órákban, Sz., a falunapon összeszólalkozott egy fiatalemberrel, aki szolgálaton kívüli rendőr volt. A vita

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

során a panaszos arcul csapta a fiatalembert, de az eset „annyiban maradt”, a kedélyek lecsitultak.

Ezt követően egy – a panaszos számára ismeretlen – személy kihívta a rendőröket, akik feltehetően jól tájékozottak voltak, mert adatgyűjtés, keresés nélkül, azonnal odamentek a panaszoshoz, megkérdezték a nevét, majd közölték vele, hogy előállítják. A rendőrök ezután a panaszost közrefogták, kirángatták a sátorból, földre teperték, megbilincseltek, és néhányszor belerúgtak. A panaszos ez ideig ellenállást nem tanúsított.

A meghatalmazott – a panaszos felesége – mindezeket látva először kiabálni kezdett, mondván, ha ezért beviszik a férjét, akkor ő is vele kíván menni, de a rendőrök ekkor még nem foglalkoztak vele, majd lökdösődés után a meghatalmazott, felindultságból belerúgott a rendőrautóba, ekkor őt is megbilincseltek és betették a rendőrautóba.

Tanúkat nem találtak, a panaszos szerint azért, mert mindenki félt belekeveredni az ügybe. A panaszos – a panaszban foglaltak szerint – felelősségét elismerte, de sérelmezte a rendőri intézkedést.

2) A panaszos beadványához csatolta a meghatalmazott részére adott, két tanú előtt aláírt meghatalmazását, valamint a Testület előtti panasz-előterjesztésre szolgáló űrlap általa is aláírt példányát.

3) A panaszos csatolta a nevére kiállított, a személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosításáról szóló igazolást. A panaszos nevére kiállított igazoláson az előállítás kezdeti időpontjaként 2011. szeptember hó 3-án 20 óra 45 perc, míg a szabadon bocsátás időpontjaként 2011. szeptember hó 4-én 1 óra 40 perc szerepel. Az igazoláson aláhúzással rögzítették, hogy a panaszosnak sérülése és panasza „nem keletkezett”. A 2011. szeptember 4-én kiállított, lepecsételt és aláírt igazoláson – több jogvédő szervezet – mellett a Testület neve és elérhetősége is szerepel, azonban a panasz előterjesztésének határideje nincs feltüntetve.

4) A panaszos a Testület által feltett kérdésekre 2011. október 4-én kelt levelében tételesen válaszolt.

A panasz-kiegészítésben foglaltak szerint a panaszossal szemben a Cs. Rendőrkapitányság rendőrei intézkedtek, akik nem azonosították magukat, nem jelölték meg az intézkedés okát és célját, csak odaléptek a panaszoshoz, megkérdezték a nevét, majd közölték, hogy előállítják, közrefogták és vitték.

A panaszos előadta, hogy először egy járőrökcsi érkezett két rendőrrel, akikkel volt egy civil ruhás rendőr is. Azt a panaszos nem tudta, hogy a civil ruhás rendőr a gépkocsival érkezett-e, vagy a helyszínen szórakozott, csak azt tudta, hogy ez a rendőr az intézkedésnél végig jelen volt. A panaszos már bilincsben volt, amikor megérkezett a második rendőrségi gépkocsi, ugyancsak két rendőrrel. A panaszos előadta továbbá, hogy a „sértett” nem helyezte magát szolgálatba az események során.

A panaszost a rendőrök hátrabilincseltek és beültették a rendőrautóba és beszállították a városi rendőrkapitányságra.

A panaszos az előállító helyiségben való elhelyezéssel kapcsolatban tájékoztatást sem szóban, sem írásban nem kapott, élelmezést nem kért és nem is kapott.

A panaszos előadása nagyon gyorsan történt az intézkedés, annak ellenére, hogy semmilyen ellenállást nem tanúsított – erre módja sem lett volna – a rendőrök pár lépés után, figyelmeztetés nélkül a földre teperték, kezeit hátrabilincseltek. Az előállítás során a panaszosnak zúzódásai keletkeztek a kezén és a lábán, de emiatt panaszt nem tett.

A szemtanúk a helyszínen kifejezték nemtetszésüket a rendőrök fellépésével kapcsolatban, de a tanúskodást később nem vállalták, mert félték a későbbi kellemetlenségektől.

A panaszos annak megállapítását kéri, hogy az események kezdetekor megtörtént „arculcsapás” indokolta-e az előállításukat.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes Cs. Rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Cs. Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint 2011. szeptember 3-án 20 óra 25 perckor egy szolgálaton kívüli r. százados, a Cs. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály Őr- és járőrszolgálati Alosztály vezetője (a továbbiakban: T. G. r. százados) telefonon tett bejelentést a rendőrkapitányság ügyeletére, hogy Sz.-ban, az általános iskola udvarán tartott falunapi rendezvényen egy általa ismeretlen férfi (a panaszos) egy alkalommal ököllel szájon ütötte az ott szórakozó, szolgálaton kívüli r. főőrzsászlóst (a továbbiakban: sértett), a Cs. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztály KMB Alosztály körzeti megbízottját, úgy hogy az ütés következtében kitörött a foga és vérzett a szája. A bejelentésről hanganyag nem áll rendelkezésre, mivel az az ügyeleten lévő szolgálati mobiltelefonra érkezett. A történetek kapcsán egyéb bejelentés nem érkezett a kapitányságra.

A bejelentést követően az ügyeletes utasítására a helyszínre kivonult az IKVA 301-es hívójelű járőrpár, egy r. főőrzsászlós (a továbbiakban: K. Sz. r. főőrzsászlós) szolgálatirányító parancsnok, és egy r. főőrszörmester (a továbbiakban: N. B. r. főőrszörmester) járőrvezető. A kapitányság épületében szolgálaton kívül tartózkodó egy r. százados (a továbbiakban: E. J. r. százados) – KMB alosztályvezető – a bejelentés tartalmát megismerve, önként, saját elhatározásból a járőrökkel együtt a helyszínre ment.

A kiérkező rendőröket az iskola hídján várta T. G. r. százados, aki közölte velük, hogy a gépkocsival álljanak be az udvarra, majd röviden tájékoztatta őket, hogy mi történt. Ezt követően a 2 fős járőr a rendezvény helyszínén (az iskola udvarán lévő rendezvény sátorban) meghallgatta a sértettet, aki rámutatott arra a személyre, aki őt megütötte.

T. G. r. százados közölte a járőrrel, hogy a személy a cselekményt elismerte, mivel ő már előzőleg beszélt vele, mely során azt a kijelentést tette „már 15 éve vártam erre a pillanatra, de megérte”.

Ezután K. Sz. r. főörzsászlós és N. B. r. főörzsőrmester odaléptek a személyhez (panaszoshoz) – akin látszott, hogy nagyobb mennyiségű szeszesitalt fogyasztott, majd amikor közölték vele, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján – bűncselekmény (garázdaság, testi sértés) elkövetésének gyanúja miatt – a kapitányságra elő fogják állítani és az esetleges szökés, illetve támadás megakadályozása céljából meg fogják bilincselni, a személy a rendőri intézkedésnek ellenszegült (mivel állítása szerint nem követett el semmit), oly módon, hogy a kezeit a teste előtt összefogta. Mivel az udvaron több ittas személy is tartózkodott, akik a rendőri intézkedés során folyamatosan „beszóltak”, ezért a járőrpár úgy döntött, hogy a panaszt testi kényszer alkalmazásával a rendezvénysátor mellé kísérik. A sátorból való kivezetésnek az volt a célja, hogy a panaszt kivonják a többi vendég, valamint az intézkedés során a helyszínre érkező és végig nagyon indulatosan viselkedő panaszos felesége látóköréből. A kikerülő rendőrök közül E. J. r. százados – aki civilben tartózkodott a helyszínen – az intézkedés időpontjában hatályos 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. § (6) bekezdés b) pontja alapján – szolgálatba helyezte magát és a hőzöngő személyeket és a panaszos feleségét próbálta megnyugtatni, illetőleg a rendőri intézkedéstől távol tartani. A kivezetés során mivel a panaszos nem volt együttműködő és ránézésre is jó fizikummal rendelkezett, T. G. r. százados a Szolgálati Szabályzat 3. § (6) bekezdés b) pontja alapján szolgálatba helyezte magát, és segített K. Sz. r. főörzsászlósna és N. B. r. főörzsőrmesternek a panaszos kikísérésében a rendezvénysátor mellé.

A sátor mellett, mivel a panaszos továbbra sem volt együttműködő, a bilincselés végrehajtása során ellenállást tanúsított, a tanult fogásokkal a földre vitték, majd a kezeit a kikerülő járőrpár (K. Sz. r. főörzsászlós és N. B. r. főörzsőrmester) – az Rtv. 48. § b), c) és d) pontja, illetve a Szolgálati Szabályzat 60. § (6) bekezdés a) pontja alapján – hátrabilincseltek. A testi kényszer alkalmazása során T. G. r. százados a jobb lábával rálépett a személy bal bokájára, mivel a férfi a lábával rúgkapált és attól tartott, hogy az intézkedő rendőröket esetleg majd megpróbálja megrúgni.

A bilincselést követően az intézkedő rendőrök a panaszt – akinek az adatai az előállítás során a kapitányságon kerültek megállapításra – felállították, majd egy szolgálati gépkocsihoz kísérték. Eközben T. G. r. százados visszatért a rendezvénysátorba, hogy tanúkatatást végezzen, a továbbiakban az előállításban nem vett részt. Az intézkedő járőrök a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ajtaját kinyitották, hogy oda az elfogott panaszt beültessék. Ennek során a panaszos ismét ellenállt és ismételten testi kényszert kellett alkalmazni ahhoz, hogy a gépkocsiába be tudják ültetni. Mindeközben az autónál megjelent a panaszos felesége és látva, hogy a panaszt beültetik az autóba, a rendőrautót megrúgta, majd ütlegelni kezdte azt. Ezt észlelve E. J. r. százados – aki az előzőekben a panaszos feleségét és az ittas falusiakat próbálta visszatartani a rendőri intézkedést végrehajtó kollégáktól – a panaszos feleségéhez lépett és vele szemben testi kényszert alkalmazott.

A panaszos felesége cselekményének elkövetésekor a két járőr a szolgálati gépkocsi jobb hátsó ajtajánál tartózkodott, majd K. Sz. r. főörzsászlós látva, hogy a panaszos felesége mit csinál, E. J. r. százados segítségére sietett és a bilincselést az ő bilincseléssel hajtották végre.

N. B. r. főörzsőrmester, mikor látta, hogy a panaszos feleségével szemben a két fő elég, elindult a szolgálati gépkocsi bal hátsó üléséhez azzal a céllal, hogy oda az előállított panaszos mellé beüljön, mivel meg kellett várni, hogy a panaszos felesége előállításához helyszínre járőrautó érkezzen.

A szolgálati gépkocsi bal hátsó ülésén tartózkodó panaszos látva, hogy a rendőrök a feleségével szemben is intézkednek, a hátsó ülésen elfeküdt és a bal oldali ajtót kb. 3 alkalommal megrúgta, aminek következtében az ajtó megrongálódott. A panaszos a cselekménye elkövetésekor a gépkocsiban egyedül tartózkodott, mivel E. J. r. százados és K. Sz. r. főörzsaszáslós a feleségével szemben intézkedtek, N. B. r. főörzsőrmestert pedig a gépkocsi bal oldala felé tartott, a gépkocsit éppen hátulról kerülte meg.

N. B. r. főörzsőrmester észelve, hogy a panaszos mit csinál, visszaroht a gépkocsi jobb oldalához, az ajtót kinyitotta, majd felszólította, hogy cselekményét hagyja abba és testi kényszerrel visszaültette a panaszost a helyére, majd ezt követően elfoglalta a helyét mellette és mindaddig ott tartózkodott, amíg a másik szolgálati gépkocsi a helyszínre nem érkezett és a panaszos feleségét abba be nem ültették. Ezután a három rendőr a panaszossal a kapitányságra indult. A gépkocsiban történő szállítása során a panaszos folyamatosan szidalmazta, becsmérelte őket (pl.: köcsög rendőrök, stb.).

A sértett az eset kapcsán nem helyezte szolgálatba magát.

A panaszossal szembeni intézkedéssel kapcsolatosan a rendőrség a Testület által feltett kérdésekre az alábbi válaszokat nyújtotta.

A panaszossal szemben a rendőri intézkedésre és előállításra bűncselekmény (garázdaság, testi sértés) elkövetésének gyanúja miatt, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján került sor. Előállításának időtartama alatt a tényállás és a történetek tisztázása, a rendőri jelentések kiértékelése, valamint a sértett tanúkihallgatása után – a panaszos jelenlétében – a panaszost szállító szolgálati gépjármű bűnügyi szemléjére 2011. szeptember 4-én 00 óra 15 perctől 00 óra 36 percig került sor. Ezek után a panaszos gyanúsított kihallgatása 2011. szeptember 4-én 00 óra 46 perctől 01 óra 10 percig tartott, melyet követett bűnügyi nyilvántartásba vétele (fénykép, ujjlenyomat), valamint cipője talpának lefényképezése. Ezt követően a panaszos vonatkozásában nyomozási cselekmény nem történt.

A panaszos az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást – amely az előállító helyiségben is ki van függesztve – megkapta, amit a 2878/2011 főnyilvántartási számú előállító füzet 15. oldalán aláírásával is igazolt.

A panaszost az intézkedés során tájékoztatták arra vonatkozóan, hogy az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján kérheti hozzátartozója, vagy más személy értesítését, azonban ezen joggal nem kívánt élni. Gyanúsított kihallgatása alkalmával a figyelmeztetése megtörtént arra vonatkozóan, hogy az eljárás bármely szakaszában védőt hatalmazhat meg, illetve védő kirendelését kérheti, amellyel szintén nem kívánt élni. A kötelező védelem törvényi feltételei nem álltak fenn.

A panaszosnak az intézkedés során sérülése nem keletkezett – amit az előállításról kiállított igazoláson aláírásával is igazolt – így orvosi ellátásra nem volt szükség.

A panaszossal szemben a bilincs alkalmazására az Rtv. 48. § b), c) és d) pontja alapján került sor ellenszegülésének megtörése, valamint esetleges szökésének és támadásának megelőzése céljából a kezek hátra bilincselésével, figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 60. § (6) bekezdés a) pontjára, mivel a bilincs alkalmazására testi kényszer útján került sor és tartani lehetett rendőr elleni támadástól, illetve szökéstől.

A panaszos az intézkedés során az együttműködést megtagadta, sőt a bilincselés végrehajtása során ellenállást tanúsított, ezért testi kényszer alkalmazásával – a tanult fogásokkal – a földre vitték, majd a földön fekvő helyzetben kezeit hátra bilincseltek, amely – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 60. § (7) bekezdésére nem minősül embertelen, megalázó bánásmódnak, hiszen arra erőszakos magatartása (garázdaság) miatt került sor. A panaszos megbilincselése 20 óra 45 perctől 21 óra 15 percig tartott, azzal kapcsolatban panasza nem volt, sérülése nem keletkezett. Az intézkedés és előállítás időtartama alatt a panaszos emberséges bánásmódban és kulturált hangnemben részesült.

2) A panaszos előállításáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdése b) pontjára tekintettel – mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt – előállították, illetve az Rtv. 48. § d) pontja alapján, illetve a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja szerinti módon megbilincseltek. A bilincset 20 óra 45 perctől 21 óra 15 percig alkalmazták.

3) A panaszos és felesége vonatkozásában az esettel összefüggésben az intézkedés után több jelentés készült. A rendőrkapitányság vezetőjének válaszevelén túl ezen jelentések az ügy megítélése szempontjából a következő releváns információkat tartalmazzák.

a) A Közrendvédelmi Osztály és Határrendészeti Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály intézkedés napján készített jelentése – amelyet a helyszínen intézkedő, illetve intézkedésben részt vevő öt rendőr látott el aláírásával – szerint a sértett a kikerkező rendőröknek az alábbiakat adta elő.

Kb. 20 óra 15 perc körüli időben érkezett a falunapi rendezvény helyszínére, ahol beszélgetni kezdett T. G. r. századossal és egy r. zászlóssal, akik mindketten szolgálaton kívül tartózkodtak a rendezvényen. A beszélgetést követően a sértetthez odament egy ismeretlen személy, aki megkérdezte tőle, hogy még rendőr-e. A választ követően a férfi távozott, majd ezután egy másik ismeretlen férfi szólította meg, akivel beszélgetésbe kezdett. Kb. 30-40 perc beszélgetés után ismételtén megjelent az az ismeretlen férfi, aki korábban megkérdezte a sértettől, hogy rendőr-e még. Ekkor azt a kérdést tette fel, hogy nem akar-e hazamenni, mire a sértett úgy reagált, „majd megyek”. A férfi ekkor váratlanul ököllel szájon ütötte a sértettet, aki az ütéstől hanyatt esett és felső műfogsora eltört, illetve szája erősen vérezni kezdett, ami miatt mentőt hívtak a helyszínre. 21 órakor a sértettet mentőkocsival szállították kórházba.

Az intézkedő rendőrök felkutatták a feltételezett elkövetőt (a panaszost), akin látszott, hogy szeszes italt fogyasztott, illetve nem volt együttműködő és a bilincselésnek is ellenállt. Ezért testi kényszer segítségével a rendezvénysátor mellé kísérték és ellenállásának megtörése, illetve szökésének megakadályozása végett testi kényszert követően a személyt a földre vitték és kezeit hátrabilincseltek. A panaszos elmondta, hogy nem érti, hogy miért állítják elő, szóbeli nyilatkozata szerint ő csak védekezett, igazából a sértett akarta őt bántalmazni.

Ezt követően jelent meg a panaszos felesége láthatóan ittas állapotban és elkezdte lábával rugdosni a szolgálati gépjármű jobb első sárvédőjét, jobb első ajtaját és kezével ütötte a jobb első ajtó ablak üvegét, miközben trágár szavakkal illetve a rendőröket („geci, fasszopó rendőrök”). A panaszos felesége felszólításra sem hagyta abba a cselekményét, ezért vele szemben 20 óra 50 perckor testi kényszer segítségével hátrabilincselést alkalmaztak, majd beültették egy szolgálati gépkocsiba. A panaszos feleségének rúgásaitól a (másik) szolgálati gépkocsin nem keletkezett sérülés – az előzetes szemrevételezés alapján.

Ezt követően tanúkatatást végeztek a rendőrök, amelynek során három személyt hallgattak meg, akik egybehangzóan elmondták, hogy magát az ütést nem látták, csak, hogy valaki hanyatt fekszik és vérzik a szája.

A jelentés – azzal kapcsolatosan, hogy a panaszos a gépkocsiban elfeküdt és talpával rugdosni kezdte a jármű ajtaját – azt a kiegészítést tartalmazza, hogy a panaszos rúgásaitól a jármű ablaküveg kerete eldeformálódott. Ekkor a panaszossal szemben ismét testi kényszert alkalmaztak, és a jobb ülés hátradöntésével kisebb mozgástere lett és egy kis időre megnyugodott. A panaszos a rendőrkapitányságra vezető út során többször használta a „köcsög rendőrök” kifejezést, illetve szóban jelezte a következőket: „mi is csak egy rokkanttal tudunk intézkedni, aki becsületes állampolgár és a pénzünkért nem csinálnak semmit”. Hozzátette azt is, hogy az intézkedésnek következményei lesznek.

A panaszos felesége is elkezdte rugdosni az őt szállító szolgálati gépkocsi jobb hátsó ajtajának belső részét és csak többszöri rendőri felszólításra hagyta azt abba. A gépkocsiban kár nem keletkezett. Miután beérkeztek a rendőrkapitányságra, a panaszos felesége közölte, hogy panasszal fog élni az előállítással kapcsolatban, illetve bal lábszárát fájlalta, ezért elszállították a helyi kórház ügyeletére, ahol nyolc napon belüli sérülést állapítottak meg.

A fentiek alapján a jelentésben javasolták a nyomozás elrendelését a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint büntetendő garázdaság vétségének elkövetése miatt.

b) E. J. r. százados, T. G. r. százados, K. Sz. r. főörzszászlós és N. B. r. főörzsrőrmester jelentése az esettel kapcsolatban, az ügy Testület általi kivizsgálása szempontjából további plusz információt nem tartalmaz, az a fentebb ismertetettekkel megegyezően tartalmazza az eset leírását. S. N. r. zászlós jelentése a panaszos feleségének sérülésével összefüggésben tartalmaz releváns adatokat, amelyek ismertetésétől – ennek okán – jelen panaszügyben a Testület eltekint.

4) a) A sértett r. főörzszászlós jelentése a történeteket a fent ismertetett jelentésekkel megegyezően tartalmazza azzal, hogy a sértett kijelentette: „Hogy miért támadt rám, nem tudom, nem emlékszem, hogy valamikor is intézkedtem volna vele szemben”.

b) A helyszínen szintén jelen levő, szolgálaton kívüli – illetve magát szolgálatba nem helyező – r. zászlós jelentése szintén a korábban ismertetettekkel azonosan írja le az eseményeket azzal, hogy T. G. r. százados közölte a panaszossal, hogy kihívja a rendőrséget. A r. zászlós saját telefonjáról felhívta az ügyeletet, majd telefonját átadta T. G. r. századosnak. A r. zászlós figyelte a panaszost, hogy ne távozzon a helyszínről, illetve megjelent a panaszos felesége, aki azt mondta neki, „mit kell ebből ügyet csinálni, ez csak egy kocsmai pofon volt, és ha a rendőrök elviszik a férjét, ő megy vele”.

5) Az illetékes rendőrkapitányság közrendvédelmi és határrendészeti osztály vezetőjének (r. őrnagy) parancsnoki kivizsgálásáról készített összefoglaló jelentése az esemény leírása után a következő megállapításokat tartalmazza.

Egyrésztől megállapítást nyert, hogy az események időben nagyon gyorsan követték egymást (a panaszos gépjárműben való elhelyezése, a panaszos feleségének megjelenése és a szolgálati gépkocsi megrúgása), ezért a rendőröknek esélye sem volt arra, hogy a kialakult helyzetben a panaszos által a rendőrségi gépjárműben elkövetett rongálást megakadályozzák.

Megállapításra került továbbá az, hogy a kényszerítő eszközök használatára figyelmeztetés nem történt, tekintettel arra, hogy a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna. A figyelmeztetés elmaradása megfelelt a Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdésének utolsó fordulatainak.

A r. őrnagy megállapította a rendőri intézkedés jog- és szakszerű voltát, amire tekintettel nem javasolta fegyelmi eljárás megindítását a rongálással kapcsolatban.

6) A Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének átirata azt a további információt tartalmazza, hogy a panaszossal és feleségével kapcsolatban a Gy. Rendőrkapitányság folytatja le az eljárást garázdaság vétsége és súlyos testi sértés kísérlete bűncselekmények vonatkozásában. A panaszos férjével szemben, hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményének elkövetése kérdésében a Megyei Nyomozó Ügyészség a felterjesztett dokumentumok alapján állásfoglalásában nem látta igazolni a fenti bűncselekmény megvalósulását, de a hivatalos személy elleni erőszak megvalósulása egy későbbi időpontban megvizsgálásra kerül.

7) A rendőrség által megküldött, a panaszos előállításáról kiállított igazolás a panaszos által rendelkezésre bocsátott igazoláshoz képest eltérés nem mutat.

A rendőrség rendelkezésre bocsátott egy adatlapot, amelyen a befogadással és a szabadítással kapcsolatos adatok szerepelnek.

III.

A Testület a panaszbeadvány alapján vizsgálat tárgyává tette a rendőri intézkedés, az előállítás jogalapját, valamint utóbbi indokoltságát és arányosságát, illetve az előállítás kifogásolt egyes körülményeit, valamint a kényszerítő eszközök (a testi kényszer, ezen belül a panaszos földre vitele és a bilincsalkalmazás) jogszerűségét és arányosságát.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az abból levezethető testi épséghez való jogát, továbbá az 55. §-ának (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz való jogát.

1) A Testület elsőként az értékelt, hogy milyen jogalap és indok birtokában jelentek meg és kezdeményezetek intézkedést a rendőrség képviselői a sz.-i falunap helyszínénél szolgáló általános iskola udvarán.

Az Rtv. 1. §-a rendőrség feladatáról rendelkezik, amelynek (1) bekezdése szerint mások mellett a közbiztonság és a közrend védelme tartozik a rendőrség feladatkörébe. Ugyanezen törvényhely – intézkedéskor hatályos – (2) bekezdésének 1., 2. és 3. pontja szerint az Rtv.-ben és az Rtv. felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében a rendőrség általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését; szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében; ellátja a közbiztonságra veszélyes egyes eszközök és anyagok előállításával, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos hatósági feladatokat. Az Rtv. 11. § (1)

bekezdése a rendőr feladatainak ellátásáról és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről a következőképpen rendelkezik: „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

Ezen túlmenően az Rtv. 13. § (1) bekezdése a rendőr intézkedési kötelezettségével kapcsolatosan a következőket rögzíti: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedéskor hatályban levő Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése az Rtv. rendelkezéseit egészíti ki. E szerint bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

A rendőrségre 2011. szeptember 3-án, az akkor még szolgálaton kívüli T. G. r. százados tett telefonon bejelentést a rendőrkapitányság ügyeletére arról, hogy egy általa ismeretlen férfi ökölrel megütötte a szintén szolgálaton kívül a sz.-i falunapon tartózkodó r. főtörzsőrmester sértettet, úgy hogy az ütés következtében a r. főtörzsőrmester foga kitörött és a szája vérezni kezdett. E tekintetben a panaszbeadvány egybecseng a rendőrségi tájékoztatással, a panaszos elismerte, hogy a falunapon összeszólalkozott egy fiatalemberrel, aminek eredményeként arcul ütötte a másik férfit. A panaszos úgyszintén beszámolt arról, hogy valaki – egy általa ismertetlen személy – kihívta a rendőrséget.

A Testület megítélése szerint a rendőrségre beérkezett bejelentés alapján felmerült annak a gyanúja, hogy a falunapon bűncselekmény elkövetésére került sor, sőt a bejelentés nyomán további bűncselekmény(ek) elkövetésétől is tartani lehetett. **A Testület álláspontja szerint ezért a telefonon tett fenti bejelentés alapján az esetleges közbiztonságot, közrendet sértő cselekmény(ek) elleni rendőri fellépés érdekében jogszerűen került sor a helyszínre kiérkező rendőrök intézkedésére és fellépésére, ami által pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.**

2) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy indokoltan döntött-e a rendőrség a panaszos előállításával szemben.

A panaszos előadta, hogy a falunapon összeszólalkozott egy személlyel, akit arcul csapott. Egy személy kihívta a rendőröket, akik a helyszínre való kiérkezésük céljára a panaszossal kezdtek intézkedésbe, megkérdezték, hogy hívják, majd közölték vele, hogy előállítják. A panaszost közrefogták, a sátorból kirángatták, majd a földre leteperték és megbilincseltek, miközben néhányszor „belerúgtak”. A panaszos felesége mindezek láttán kiabálni kezdett, és azt hangoztatta, ha a panaszost beviszik, akkor ő is vele kíván menni. A panaszos felesége némi lökdösődés után belerúgott egy rendőrségi gépkocsiba. A panasz és a panasz-kiegészítés szerint a panaszos ellenállást nem tanúsított a rendőri intézkedés során.

A panaszos előállításáról való döntés kapcsán a rendőrkapitányság vezetője arról nyújtott tájékoztatást, hogy a kikerülő rendőrök a falunapon tartózkodó, akkor még szolgálaton kívüli T. G. r. százados fogadta, aki közölte, hogy a panaszos a cselekményét – azaz azt, hogy a sértettet megütötte – elismerte, és úgy nyilatkozott, hogy „már 15 éve vártam erre a pillanatra, de megérte”. Az ütés következtében a sértett műfogsora eltörtött, illetve szája erősen vérezni kezdett. Ezen túl a rendőri jelentések egybehangzóan tartalmazzák azt a körülményt – szemben a panaszosi előadással –, hogy a ránézésre is jó fizikumú panaszos nem volt együttműködő az intézkedés során, ezért vált szükségessé a sátorból való kivezetése, és mivel hozzáállását ez sem változtatta meg, további kényszerítő eszköz alkalmazásáról döntöttek. Ez abban merült ki, hogy a panaszost a tanult fogásokkal a földre vitték, valamint agresszív viselkedésének megtörésére, szökésének és támadásának megakadályozására kezeit hátrabilincseltek. A testi kényszer alkalmazásakor T. G. r. százados – tekintettel arra, hogy a panaszos továbbra sem működött együtt, szolgálatba helyezte magát – rálépett a panaszos bal bokájára, hogy megszüntesse a „rúgkapálását”. A panaszos elmondta, hogy nem érti, hogy miért állítják elő, és kijelentette, hogy ő csak védekezett a sértett akarta őt bántalmazni. A panaszost ezután gépkocsihoz kísérték, oda beültették, miközben a megjelent a panaszos felesége, aki a történetek láttán elkezdte lábával rugdosni a szolgálati gépkocsi jobb első sárvédőjét, jobb első ajtaját és kezével ráütött a jobb első ablaküvegre. A panaszos felesége a rendőrök elzárta trágár szavakkal illette, közölte, hogy őt is vigyék be, ha a panaszossal ezt teszik, illetve magatartásával a rendőri felszólításra sem hagyott fel. Figyelemmel erre a panaszos feleségét (is) bilincs alkalmazásával egy szolgálati gépkocsiba ültették és előállították.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, úgyszintén az egyéb rendőrségi iratok és jelentések előállítás indokául az Rtv. 33. § (2) bekezdése b) pontját jelölték meg. Egyedül a panaszos előállításáról és annak időtartamáról kiállított igazoláson szerepel az előállítás okaként az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja, miszerint a hatóság elé kell állítani azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A konkrét bűncselekményként pedig a garázdaság vétségét jelölik az iratok, illetve a rendőrkapitányság vezetője a testi sértést is rögzítette tájékoztató levelében.

A Testület a megismert körülményekre, valamint a rendőrségi jelentésekre és a panaszos előadására figyelemmel az előállítás indokaként azt értékelte, hogy a panaszos magatartása megfelelő alapot szolgáltatott-e a tettenérés alapján a garázdaság, illetve a testi sértés elkövetésének gyanújára tekintettel a további intézkedéshez. A rendőri iratok és a megismert eset körülményei alapján a Testület az előállítás tényleges indokaként a Rtv. 33. § (1) bekezdés a) (akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek) alapján értékelte a panaszos előállításának jogszerűségét.

Itt szükséges utalni az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) (akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek) szerinti előállítási okokkal kapcsolatban arra, hogy a Testület eddigi gyakorlata szerint a bűncselekményre utaló körülményeket és a gyanú megalapozottságát vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs hatásköre.

A Btk. 271. §-ának (1) bekezdése szerint, aki olyan kihívóan közösséggellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el. Egyrésztől

szükséges vizsgálni azt, hogy az adott magatartás kihívóan közösségellenes-e, ami a társadalmi szabályok tudatos semmibe vételét jelenti, aktív, nyílt szembeszegülést az általános elvárt magatartásformákkal. Másrésztől erőszakos magatartás tanúsítása szükséges a tényállás kimerítéséhez, ami egyaránt irányulhat személy ellen a sértett testének támadó szándékú érintésével, de dolog ellen is, abban állagsérelmet okozva. Harmadrészt további feltétel, hogy a magatartás alkalmas kell, hogy legyen megbotránkozás vagy riadalom keltésére. Megbotránkozáson a környezet negatív reakcióját, míg riadalmon ijedséget, félelmet kell érteni, annak tényleges bekövetkezése nem törvényi feltétel.

A Btk. 170. § (1)-(2) bekezdése értelmében, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, a sérülés vagy a betegség gyógytartamától függően, a könnyű testi sértés vétségét, avagy a súlyos testi sértés büntetettét követi el.

A Testületnek mindezek alapján azt kellett mérlegelnie, hogy az előállításhoz szükséges gyanú fennállt-e akkor, amikor a rendőrök a helyszínen intézkedésbe kezdtek. A Testület a kérdésre igenlő választ adott, figyelemmel arra, hogy a rendőrségi iratokban foglalt erőszakos panaszosi magatartást a panaszos maga is elismerte. Az tehát, hogy a panaszos egy falunap alkalmával, több személy szeme láttára ököllel megütötte a sértettet, azaz vele szemben erőszakot alkalmazott, a Testület megítélése szerint alkalmas lehetett arra, hogy másokban riadalmat, illetve megbotránkozást keltsen, illetve a testi sértés elkövetésének gyanúját szintén megalapozta. Megjegyzendő, hogy a rendőrségi iratok tanúsága szerint a sértettnek az ütés hatására műfogsora eltört, illetve szája erősen vérzett. A Testület álláspontja kialakításánál szem előtt tartotta az elkövetés helyszínét és időpontját is.

A Testület anélkül, hogy a panaszos által elkövetett cselekményt büntetőjogi szempontból értékelné – amire hatásköre nem terjed ki – arra következtetett, hogy a panaszos magatartása megalapozta az előállításához szükséges mértékű gyanút, ezért a Testület jogszerűnek találta a panaszos előállítását az Rtv. 33. § (1) bekezdése a) pontja alapján. Megjegyzendő, hogy az Rtv. 33. § (1) bekezdése kötelező jelleggel írja elő a panaszos előállítását, ezért a Testület nem értékelte külön az előállítás arányosságának kérdését.

A Testület álláspontja szerint – panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben az intézkedő rendőrök indokoltan döntöttek a panaszos előállítására mellett, azzal a panaszos személyes szabadsághoz való joga nem sérült.

b) A Testület ezután azt kísérelte meg tisztázni, hogy a panaszos megkapta-e a szükséges tájékoztatást az előállítás okáról és céljáról.

Az Rtv. 20. §-a rögzíti a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseket, amit a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészít ki. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. A Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg.

A fent idézett jogszabályhelyek tehát kötelezettségként írják elő a rendőrök részére az alkalmazni kívánt intézkedések – így jelen esetben a panaszos előállítása – tényének és céljának közlését, amelyet az intézkedés kezdetekor vagy – amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztet – azt követően kell megtenni.

A panaszosi előadás azt nem vitatja, hogy a rendőrök magát az előállítás tényét ne közölték volna az előállításkor, ugyanakkor úgy nyilatkozott, hogy annak okáról elmulasztottak tájékoztatást nyújtani. A panasz szerint miután megkérdezték a panaszostól nevét, közölték vele előállítják, majd rögtön kirángatták a sátorból. Ezzel szemben rendőrség arról nyújtott tájékoztatást, hogy az intézkedő rendőrök odalépve a panaszoshoz azt közölték vele, hogy bűncselekmény gyanúja miatt elő fogják állítani a rendőrkapitányság épületébe.

A fent ismertetett állítások között meghúzódó feloldhatatlan ellenét miatt nem volt megállapítható, hogy a jogszabályi előírások szerint közölték-e az eljáró rendőrök a panaszossal előállításának okát és célját az intézkedés helyszínén vagy sem, **ezért e tekintetben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható.**

c) Az Rtv. 33. § (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Ezen törvényhely alapján tehát jogalappal került volna sor a panaszos mintegy öt órán keresztül (20 óra 45 perctől 01 óra 40 percig) tartó előállításra. Ugyanakkor értékelni kellett azt, hogy nem tekinthető-e aránytalanul hosszúnak az elvégzett eljárási cselekményekhez képest ezen időtartam.

A panaszos, valamint a rendőrség által rendelkezésre bocsátott igazolás tartalmában megegyezik. Az igazolás szerint, valamint a rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása alapján rögzítendő, hogy az előállítás 2011. szeptember 3-án 20 óra 45 perctől 2011. szeptember 4-én 01 óra 40 percig tartott.

A rendőrkapitányság vezetője az előállítás során végrehajtott eljárási cselekményekkel összefüggésben a következőkről tájékoztatta a Testületet. Az ügy és a tényállás adatainak pontosítására, a rendőri jelentések kiértékelésére, és a sértett kihallgatására került sor, amelyet a panaszos részvételével megtartott szolgálati gépkocsi bűnügyi szemléje követett 2011. szeptember 4-én 00 óra 15 perctől 00 óra 36 percig. Ezután 00 óra 46 perctől 01 óra 10 percig a panaszost gyanúsítottként hallgatták ki, majd bűnügyi nyilvántartásba vették (fénykép, ujjlenyomat), valamint cipője talpát lefényképezték.

A fenti eljárási cselekmények végrehajtásához indokolt volt a panaszos személyi szabadságának mintegy 5 órán keresztül történő korlátozása, ezért a Testület álláspontja szerint az előállítás nem tartott aránytalanul és indokolatlanul hosszú ideig.

d) A panaszos beadványa kiegészítésében kitért arra, hogy az előállító helyiségben való elhelyezéssel kapcsolatban jogairól sem szóban, sem írásban nem kapott tájékoztatást.

A rendőrség az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló írásos tájékoztatást a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. §-a, valamint a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján köteles megtenni.

A panaszos fenti kifogásaival kapcsolatosan a rendőrség azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy a panaszos előállító helyiségben való elhelyezéssel kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást – ami egyébként az előállító helyiségben ki van függesztve – megkapta, amit a 2878/2011 főnyilvántartási számú előállító füzet 15. oldalán aláírásával igazolt. A Testület rendelkezésére bocsátott adatlapon a panaszos aláírásával a következőket igazolta: „A jogaimról és kötelezettségeimről – az általam beszélt és értett nyelven – külön nyomtatványon (mely a befogadó helyiség ajtaján is van függesztve) tájékoztattak. A tájékoztatást megértettem.” **Mindezekre figyelemmel a Testület ezen kérdést illetően a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nem állapította meg.**

3) Ezután a Testület azt vizsgálta, hogy jogszerűen került-e sor a panaszossal szembeni testi kényszer- és bilincskalkulációra.

a) A Testület elsőként azt értékelte, hogy jogszabályi előírásoknak megfelelt-e, illetve, hogy arányos volt-e a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer.

A panaszbeadvány szerint miután a rendőrök a panaszostól megkérdezték nevét és közölték vele, hogy előállítják, közrefogták, kirángatták a rendezvénysátorból, leteperték a földre, majd megbilincseltek és néhányszor belerúgtak, annak ellenére, hogy a panaszos nem tanúsított ellenállást. A panaszos hozzátette, hogy keletkeztek zúzódásai, de emiatt panasszal nem él.

A rendőrkapitányság vezetője arról tájékoztatta a Testületet – szemben a panasszal –, hogy a panaszos, miután közölték vele az előállítás okát és tényét, valamint azt, hogy az intézkedés végrehajtásához bilincs alkalmazására fog sor kerülni, a panaszos az intézkedésnek ellenállt, mondván, hogy ő nem követett el semmit. A panaszos ellenállása jeléül kezeit teste előtt fogta össze. Mivel a panaszos nem volt együttműködő, illetve tekintettel arra, hogy az udvaron több ittas személy tartózkodott, akik az intézkedés alatt folyamatosan „beszóltak”, a járőrpár úgy döntött, hogy a panaszost testi kényszer alkalmazásával a rendezvénysátor mellé kísérik. A sátorból való kivezetésnek az volt a célja, hogy a panaszost kivonják a többi vendég, valamint az indulatosan viselkedő felesége látóköréből. A kivezetéshez T. G. r. százados – miután szolgálatba helyezte magát – segítséget nyújtott a két járőrnek (K. Sz. r. főtörzssászlósnak és N. B. r. főtörzsrőrmesternek), illetve E. J. r. százados – aki szintén szolgálatba helyezte magát – megkísérelte a hőzöngő személyeket és a panaszos feleségét megnyugtatni, illetve a rendőri intézkedéstől távol tartani. Mivel a panaszos a sátor mellett továbbra sem volt együttműködő és a bilincskalkuláció végrehajtása során ellenállást tanúsított, a tanult fogásokkal őt az intézkedő K. Sz. r. főtörzssászlós és N. B. r. főtörzsrőrmester a földre vitte, majd kezeit hátrabilincseltek. Ekkor T. G. r. százados a jobb lábával rálépett a panaszos bal bokájára, panaszos ugyanis lábával „rúgkapált” és attól tartott, hogy az intézkedő rendőröket esetleg meg fogja rúgni. A rendőrkapitányság vezetője kitért arra is, hogy testi kényszer módja, azaz a földre vitel, valamint a földön történő bilincselés, figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 60. § (7) bekezdésére, nem minősül embertelen, megalázó bánásmódnak, hiszen erőszakos magatartás miatt került arra sor.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A (2) bekezdés pedig azt a felhatalmazást foglalja magába, hogy a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” A Szolgálati Szabályzat 59. §-a (1) és (2) bekezdése szerint pedig: „Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

A panaszos magatartását illetően ellentét húzódott a panaszos és a rendőri állítás között a tekintetben, hogy a panaszos a rendőri intézkedésnek ellenállt-e vagy sem. A Testület a panaszos azon határozott kijelentése, miszerint ő nem állt ellen az intézkedésnek, valamint a rendőrség azon, ezzel teljesen ellentétes állítása között, miszerint a panaszos mindvégig megtagadta az együttműködést, nem tudta feloldani az ellentétet. **Ugyanakkor a panaszos intézkedést megalapozó erőszakos cselekményére, valamint az eset összes körülményére tekintettel – olyan közegben, ahol a jelenlevők és a panaszos felesége indulatos módon adott hangot nem tetszésének – a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendezvénysátorból testi kényszer alkalmazásával történő panaszosi kivezetés nem volt jogszerűtlen, azzal nem sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.**

Ezután a Testületnek azt kellett értékelnie, hogy a sátorból kivezetett panaszos földre vitele, valamint az, hogy T. G. r. százados rálépett a panaszos bal bokájára, megfelelt-e az arányosság követelményének.

Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az arányosság elvének érvényesülését az Rtv. külön kiemeli a kényszerítő eszközök közös szabályainál. Így az Rtv. 16. § (1) kimondja: „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.” Tehát a testi kényszer alkalmazásakor is ezen követelmény szem előtt tartásával köteles a rendőr eljárni.

Tényként rögzíthető, hogy a panaszost a rendőrök földre vitték, ugyanakkor nem egybehangzó a panaszosi állítás és rendőrségi információ annak okát illetően. A rendőrségi

iratok a panaszos ellenálló, illetve a bilincselés megakadályozását célzó viselkedéséről számoltak be, míg ezzel szemben – ahogy a fentiekben is utalt már a Testület rá – a panaszos azt rögzítette, hogy együttműködött az intézkedő rendőrökkel. Figyelemmel az ellentétes állításokra és a Testület szűkös bizonyítási eszközeire, nem lehetett egyértelműen megállapítani, hogy, milyen magatartást tanúsított a panaszos, és ebből kifolyólag az sem volt megállapítható, hogy szükséges és arányos megoldás volt-e a panaszos földre vitele, valamint az, hogy a panaszos bokájára T. G. r. százados rálépett. **Mindezek alapján nem volt megállapítható a panaszos emberi méltóságának és az abból levezethető testi épséghez való jogának sérelme. A Testület hozzáteszi, hogy azon panaszosi megjegyzés kapcsán, miszerint a földre vitel után néhányszor „belerúgtak”, szintén nem volt megállapítható – figyelemmel információk között meghúzódo ellentmondásra – ugyanezen alapjogok sérelme.**

b) A Testület ezt követően azt mérlegelte, hogy jogszerűen került-e sor a panaszossal szembeni bilincsalkalmazásra.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése sorolja fel a bilincselés lehetséges módozatait, amely között a b) pont rögzíti a kezek előre, illetve hátra bilincselését.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A rendőrkapitányság vezetője a panaszos bilincselésének jogalapjaként az Rtv. 48. § b), c) és d) pontját jelölte meg, azaz arra a panaszos ellenszegülésének megtörése, valamint esetleges szökésének és támadásának megelőzése céljából került sor a Szolgálati Szabályzat 60. § (6) bekezdés a) pontja alapján a kezek hátra helyzetbe történő bilincselésével.

Az előállítás és a testi kényszer jogszerűsége vizsgálatánál levezett indokolás alapján – az ott figyelembe vett körülményekre és a panaszos rendőri intézkedés alapjául szolgáló erőszakos magatartására tekintettel – Testület arra következtetett, hogy megvolt a szükséges jogalap a panaszossal szembeni bilincshasználathoz. A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök birtokában levő azon információ, miszerint a panaszos egy falunapi rendezvényen erőszakosan lépett fel a sértettel szemben megalapozhatták azt a felvetést, hogy a panaszos esetlegesen továbbra is támadó magatartást fog tanúsítani, esetlegesen megkísérli magát kivonni a rendőri intézkedés alól, akár ellenszegülő magatartás tanúsításával, akár a szökés megkísérlésével. Megjegyzendő, hogy a Testület a panaszos rendőri intézkedés alatt tanúsított magatartásával kapcsolatos ellentmondást továbbra sem tudta feloldani.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben a megfelelő jogalap birtokában alkalmaztak bilincset az eljáró rendőrök, ami a Testület álláspontja szerint az arányosság követelményének is megfelelt, ezáltal pedig nem sérült személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek, így maga az intézkedés, az előállítás ténye és időtartama, az előállított személy jogairól és kötelezettségeiről való tájékoztatás, a testi kényszer és a bilincskalkuláció jogszerűsége kérdése kapcsán nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz, a tisztességes eljáráshoz, és az emberi méltósághoz való joga az intézkedések jogszerűsége okán. Az előállítás okának helyszínen való közlése és a testi kényszer arányossága kérdéséről a tisztességes eljáráshoz és az emberi méltósághoz való jog sérelme – az ellentmondó bizonyítékokra tekintettel – nem volt megállapítható. Minderre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. május 23.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag